

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-4-15 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 09-17/383-91
Karar Tarihi : 22.4.2009

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI (Başkan V.)
Üyeler : Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN,
Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA

B. RAPORTÖRLER : M. Okan ALPAY, Recep GÜNDÜZ

C. ŞİKAYET EDEN : Gizlilik Talebi vardır.

20 **D. ŞİKAYET EDİLEN:** - Nallıhan İpek Turizm Nakliyat ve Petrol Tic. Ltd. Şti.
Aliğa Mahallesi PTT Arkası Belediye Otobüs Terminali
No: 2 Nallıhan/Ankara
- Han-Tur Turizm Nakliyat ve Tic. Ltd. Şti.
Aliğa Mahallesi PTT Arkası Belediye Otobüs Terminali
No: 1 Nallıhan/Ankara

E.DOSYA KONUSU: Ankara-Nallıhan arası yolcu taşımacılığı yapan Nallıhan İpek Turizm Nakliyat ve Petrol Tic. Ltd. Şti. (Nallıhan İpek) ile Han-Tur Turizm Nakliyat ve Tic. Ltd. Şti. (Hantur)'nin uyumlu eylem içinde hareket ettikleri ve hakim durumlarını kötüye kullandıkları iddiaları.

30 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Şikâyet dilekçesinde, Ankara'nın Nallıhan ilçesinde faaliyet gösteren Hantur ve Nallıhan İpek'in 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'a aykırı eylemlerde buldukları belirtilmekte ve gerekli işlemlerin yapılması talep edilmektedir.

40 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 15.1.2009 tarih ve 405 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 11.2.2009 tarih ve 2009-4-15/İİ-09-MOA sayılı İlk İnceleme Raporu, 18.2.2009 tarih ve 09-07 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 09-07/125-M sayı ile karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 15.4.2009 tarih ve 2009-4-15/ÖA-09-MOA sayılı Önaraştırma Raporu aynı tarih, REK.0.08.00.00-110/110 sayılı Başkanlık Önergesi ile 09-17 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

50 - Nallıhan merkezli otobüs ile şehirlerarası yolcu taşımacılığı pazarında faaliyet gösteren Nallıhan İpek ve Hantur'un 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında birleşmeleri halinde Kuruma bildirimde bulunmaları gerektiğinin hatırlatılması gerektiği,

- Mevcut durumda Nallıhan İpek ve Hantur'un birbirlerinin karşılıklı acenteleri olmalarının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında kabul edilmesinin mümkün olmadığı ve yine 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca söz konusu teşebbüslerin bu eylemlerinden vazgeçtiklerinin 45 gün içinde belgeleriyle birlikte Kuruma bildirilmesinin gerekli olduğu

görüşlerine yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

60

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

İlgili ürün pazarı, haklarında önaraştırma yürütülen tarafların faaliyetleri dikkate alınarak, "karayolu ile yolcu taşımacılığı pazarı" pazarı olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

70 Önaraştırmaya konu şehirlerarası yolcu taşıma şirketlerinin faaliyetlerini Nallıhan merkezli olarak gerçekleştirdikleri göz önüne alınarak, coğrafi pazar "Nallıhan" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Deliller

I.2.1. İlgili Pazar Hakkında Bilgi

Nallıhan-Ankara arası güzergâhta faaliyet gösteren 3 adet otobüs firması bulunmaktadır.

Tablo1: İlgili Pazarda Faaliyet Gösteren Teşebbüsler

Han-Tur Turizm Nakliyat ve Tic. Ltd. Şti.
Nallıhan İpek Turizm Nak. Ve Petrol Tic. Ltd. Şti.
Nallıhan Şirin Otobüs İşletmesi (Şahıs Şirketi)

80 Söz konusu firmalardan Hantur'un 4 adet, Nallıhan İpek'in 5 adet ve şahıs şirketinin 3 adet otobüsü bulunmaktadır.

I.2.2. Tespitler

Önaraştırma aşamasında yapılan yerinde incelemelerde edinilen bilgi ve belgelere aşağıda yer verilmiştir:

09-17/383-91

1. Nallıhan Şirin Otobüs İşletmesi vekili, 7 TL. düzeyindeki fiyat uygulamasından memnun olmadıklarını; ancak söz konusu fiyat Ulaştırma Bakanlığı tarafından onaylandığı için uygulamanın yasal olduğunu belirtmiş ve şikâyetçi oldukları husus olarak, yazıhanelerin birleşmesi ve sefer saatlerinin birlikte belirlenmesi suretiyle kendilerinin zor durumda bırakılmalarını göstermiştir.

90 2. Raportörlerin görüştüğü Hantur yetkilisi konuya ilişkin olarak; tüm firmalar tarafından uygulanan 10 TL. seviyesindeki bilet bedelinin Nallıhan Şirin Otobüs İşletmesi tarafından 8 TL.'ye indirilmesini takiben, Nallıhan İpek ve Hantur'un Ulaştırma Bakanlığı'nca onaylanan fiyat bedeli olan 10 TL. üzerinden, yasal haklarını kullanarak %30 indirim yapmak suretiyle, fiyatı 7 TL. seviyesine düşürdüklerini; uygulanan fiyatın Ulaştırma Bakanlığı'nın ilgili mevzuatına uygun olduğu için rekabete aykırılık bulunduğunu düşünmediklerini; Hantur ve Nallıhan İpek yazıhanelerinin ara bölmesini yolcuların memnuniyetini arttırmak amacıyla kaldırdıklarını, böylece yolcuların giriş çıkışta ve konaklamada daha çok rahat ettiklerini; ayrıca, Ulaştırma Bakanlığı'ndan aldıkları FY belgesi ile Hantur ve Nallıhan İpek'in karşılıklı olarak birbirlerinin biletini satabildiğini belirtmiştir.

100 Yetkili ayrıca, fiyat tarifesini Ulaştırma Bakanlığı'na 12 TL. olarak onaylattıklarını; ancak Şirin Nallıhan Turizm tarafından fiyat seviyesinin 8 TL.'ye indirilmesini takiben; yasal olarak bu fiyatı uygulayamamaları nedeniyle, Bakanlıktan yeni fiyatı 10 TL. olarak onaylatmak zorunda kaldıklarını ifade etmiştir.

110 3. Nallıhan İpek yetkilisi; Nallıhan Şirin Otobüs İşletmesi'nin 10 TL. olan fiyatı 8 TL.'ye indirmesi nedeniyle, kendilerinin de yasal limit dahilinde 7 TL. fiyat belirlediklerini; Hantur ve Nallıhan İpek yazıhanelerinin birleşmesindeki amacın yolcuların rahat etmesi olduğunu; yazıhaneler birleştirmeden önce yolculara çok küçük bir alan ayırabildiklerini, şimdi ise daha büyük ve ferah bir yolcu bekleme alanına sahip bulduklarını; Ulaştırma Bakanlığından alınan FY belgesi ile Hantur'un acentesi olduklarını belirtmiştir.

4. Yerinde incelemelerde, teşebbüslerin Ankara-Nallıhan hattına ait bilet bedellerinin aşağıdaki gibi olduğu, bilet koçanlarından alınan örnekler aracılığıyla tespit edilmiştir:

Tablo2: Ankara – Nallıhan Hattında Satılan Biletlere Ait Örnekler

<i>Firma</i>	<i>Güzergâh</i>	<i>Fiyat (YTL)</i>	<i>Tarih</i>
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	8.2.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	8.2.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	8.2.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	8.2.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	13.2.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	13.2.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	13.22009
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	13.22009

09-17/383-91

Hantur	Ankara-Nallıhan	7	7.2.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	7.2.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	7.2.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	7.2.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	2.2.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	2.2.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	2.2.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	2.2.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	28.1.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	28.1.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	28.1.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	28.1.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	1.3.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	7	1.3.2009
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	10	24.4.2008
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	10	24.4.2008
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	10	21.4.2008
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	10	24.1.2008
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	10	5.12.2008
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	10	5.12.2008
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	10	5.12.2008
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	10	13.12.2008
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	10	8.12.2008
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	10	8.12.2008
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	10	6.12.2008
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	10	16.1.2009
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	10	16.1.2009
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	10	16.1.2009
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	10	16.1.2009
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	10	17.1.2009
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	10	17.1.2009
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	10	17.1.2009

09-17/383-91

Nallihan İpek	Ankara-Nallihan	10	17.1.2009
Nallihan İpek	Ankara-Nallihan	10	23.1.2009
Şirin Nallihan	Ankara-Nallihan	7	27.2.2009
Şirin Nallihan	Ankara-Nallihan	7	25.2.2009
Şirin Nallihan	Ankara-Nallihan	7	22.2.2009
Şirin Nallihan	Ankara-Nallihan	7	22.2.2009
Şirin Nallihan	Ankara-Nallihan	7	19.2.2009
Şirin Nallihan	Ankara-Nallihan	7	17.2.2009
Şirin Nallihan	Ankara-Nallihan	7	12.2.2009
Şirin Nallihan	Ankara-Nallihan	7	15.2.2009
Şirin Nallihan	Ankara-Nallihan	7	2.2.2009
Şirin Nallihan	Ankara-Nallihan	7	5.2.2009
Şirin Nallihan	Ankara-Nallihan	7	7.2.2009
Şirin Nallihan	Ankara-Nallihan	7	10.2.2009
Şirin Nallihan	Ankara-Nallihan	8	23.12.2008
Şirin Nallihan	Ankara-Nallihan	7	31.12.2008
Şirin Nallihan	Ankara-Nallihan	7	28.12.2008
Şirin Nallihan	Ankara-Nallihan	8	26.12.2008
Şirin Nallihan	Ankara-Nallihan	8	6.12.2008
Şirin Nallihan	Ankara-Nallihan	8	4.12.2008
Şirin Nallihan	Ankara-Nallihan	8	1.10.2008

5. Yerinde incelemelerde ilgili pazarda faaliyet gösteren firmaların değişik güzergahlara ait hareket saatlerini gösterir belgeler elde edilmiştir:

Tablo3: Hantur'un Hareket Saatleri

<i>Firma</i>	<i>Güzergâh</i>	<i>Hareket Saati</i>
Hantur	Nallihan-Ankara	06:30
	Nallihan-Ankara	10:30
	Nallihan-Ankara	14:30
	Nallihan-Ankara	17:30
	Ankara-Nallihan	09:00
	Ankara-Nallihan	13:00
	Ankara-Nallihan	17:00
	Ankara-Nallihan	20:00

120

Tablo4: Nallıhan İpek'in Hareket Saatleri

<i>Firma</i>	<i>Güzergâh</i>	<i>Hareket Saati</i>
Nallıhan İpek	Nallıhan-Ankara	11:00
	Nallıhan-Ankara	14:30
	Nallıhan-Ankara	16:00
	Nallıhan-Ankara	18:30
	Ankara-Nallıhan	09:15
	Ankara-Nallıhan	14:00
	Ankara-Nallıhan	19:00
	Ankara-Nallıhan	22:30

Tablo5: Şirin Nallıhan'ın Hareket Saatleri .

<i>Firma</i>	<i>Güzergâh</i>	<i>Hareket Saati</i>
Şirin Nallıhan	Nallıhan-Ankara	07:00
	Nallıhan-Ankara	09:30
	Nallıhan-Ankara	13:00
	Nallıhan-Ankara	17:00
	Ankara-Nallıhan	06:30-08:45
	Ankara-Nallıhan	12:30
	Ankara-Nallıhan	15:30
	Ankara-Nallıhan	18:30

6. Yerinde incelemede elde edilen bilgilere göre, Hantur ve Nallıhan İpek firmaları birbirlerinin karşılıklı acentesidir.

7. Şikâyetçi'nin Nallıhan Belediye Başkanlığı'na hitaben yazdığı dilekçe örneğinde, özetle, Belediye'ye ait bulunan ve Hantur ile Nallıhan İpek firmalarının faaliyet gösterdiği 1 ve 2 numaralı yazıhanelerin birleştirilmesinden firmalarının olumsuz etkilendiği, yazıhanelerin yeniden ayrılmasının uygun olacağı ifade edilmektedir.

130

J. GEREKÇE ve HUKUKİ DAYANAK

Şikâyet edilen eylem Nallıhan merkezli faaliyet gösteren Hantur ve Nallıhan İpek otobüs firmalarının uyumlu eylemde bulunmaları ve hakim durumlarını kötüye kullanmalarına yöneliktir. Bu çerçevede, önaraştırma sürecinde edinilen bilgi ve belgeler 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin, "Belirli bir mal veya hizmet piyasasından doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte

140 olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır” şeklindeki birinci fıkrası ve özellikle de yasak hallere örnek olarak verilen, anılan maddenin “Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi” şeklindeki (a) bendi çerçevesinde değerlendirilmiştir.

150 Yukarıda yer verildiği üzere, elde edilen bilet örneklerinden fiyat seviyelerinin birbirine yakın seyrettiği görülmekle birlikte, bazı dönemlerde dalgalanmalar olduğu da anlaşılmaktadır. Ayrıca, aynı tarihte farklı firmaların değişik bilet bedelleri uyguladıkları da belirlenmiştir. Bu tespitlerin yanısıra; pazarın oligopolistik ve şeffaf yapısı, pazardaki fiyatların idarenin düzenleme ve denetimine tabi olması, bu çerçevede halen 7 TL. düzeyinde olan Ankara-Nallıhan arası bilet bedelinin Ulaştırma Bakanlığı’nca izin verilen limit içinde yer alması, bir anlaşmanın varlığına ilişkin tespit bulunmaması ve şikâyetçinin konuya ilişkin ifadeleri dikkate alındığında, ilgili pazarda fiyat anlaşmasının söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

Diğer taraftan, şikâyetçi kendisiyle görüşen raportörlere, “...Asıl şikâyetçi olduğum husus, yazıhanelerin birleşmesi ve sefer saatlerinin birlikte belirlenmesi suretiyle beni zor durumda bırakmalarıdır...” demiştir.

160 Yerinde incelemelerde, ilgili pazarda faaliyet gösteren firmaların değişik güzergâhlara ait hareket saatlerini gösterir Bakanlık onaylı belge elde edilmiştir. Diğer bir deyişle, söz konusu teşebbüslerin hangi saatlerde Ankara’ya ve Nallıhan’a sefer yapacağı mevzuat çerçevesinde Ulaştırma Bakanlığı’nca düzenlenmektedir. Dolayısıyla söz konusu uygulama idarenin denetimi altındadır.

Ayrıca, şikâyetçi Nallıhan İpek ve Hantur firmalarının yazıhanelerinin birleştirildiğini ifade etmektedir ki yerinde incelemeler sırasında bu husus teyit edilmiştir. Şikâyetçinin Nallıhan Belediyesi Başkanlığına hitaben yazdığı yazıda bu durum ifade edilerek 1 ve 2 numaralı yazıhanelerin tekrar ayrılması istenmektedir. Esas itibarıyla, anılan uygulama ilçe otogar işletmesini yürütmekte olan Nallıhan Belediyesinin görev alanına girdiğinden, bu kapsamda bir işlem tesisine gerek bulunmamaktadır.

170 Öte yandan, şikâyetçi tarafından dile getirilmemekle birlikte, yerinde incelemelerde elde edilen bilgilerden Nallıhan İpek ve Hantur’un birbirlerinin karşılıklı olarak acenteleri oldukları görülmüştür. Bu durum 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi bakımından ihlal niteliği taşımaktadır. Teşebbüslerin ana amacının pazar dışına çıkmamak olduğu kanaatine varıldığından soruşturma açılmasına gerek olmadığı, ancak teşebbüslerin bir uyarı yazısıyla kendiliğinden bu eylemlerinden vazgeçmesinin sağlanması gerektiği neticesine varılmıştır.

K. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre;

180 1. Nallıhan İpek Turizm Nakliyat ve Petrol Tic. Ltd. Şti. ve Han-Tur Turizm Nakliyat ve Tic. Ltd. Şti.’nin birbirlerinin karşılıklı acenteleri olmaları şeklindeki eylemlerinin 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle, adı geçen

09-17/383-91

teşebbüslere, bu eylemlerine son vermelerini teminen aynı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince görüş yazısı gönderilmesi,

2. İşbu kararın tebliğinden itibaren 45 gün içinde yukarıda belirtilen ihlale son verilmesine yönelik işlemlerin yapılarak Rekabet Kurumuna tevsik edilmesi, aksi halde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde haklarında işlem başlatılacağına taraflara bildirilmesi

konusunda Başkanlığa yetki verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.